

Workshop LVB en verslaving

Inleiding

Alcohol en drugs zijn niet meer weg te denken uit het leven in een moderne en open maatschappij als de onze. Bij een aantal groepen mensen heeft het gebruik ervan problematische vormen aangenomen. Jeugdigen en volwassenen met een lichte verstandelijke beperking behoren tot deze groepen. Zij maken in toenemende mate deel uit van de maatschappij en komen al vroeg in aanraking met alcohol en drugs. Bij een niet gering aantal van hen is er sprake van misbruik en afhankelijkheid of verslaving. Niet zelden gaat dit gepaard met psychische en sociale problemen.

De hulpverlening aan jeugdigen en volwassenen met een lichte verstandelijke beperking is nog niet voldoende toegesneden op deze doelgroep. In de verschillende sectoren van de hulpverlening (GGz, verslavingszorg, verstandelijk gehandicaptenzorg, justitie) weet men zich onvoldoende raad met deze problematiek. Bestaande methoden van diagnostiek en behandeling schieten vaak tekort omdat ze onvoldoende rekening houden met hun specifieke behoeften en kenmerken. Ook het wetenschappelijk onderzoek op dit gebied staat nog in haar kinderschoenen. De laatste jaren zijn in ons land in verschillende sectoren initiatieven gestart met als doel de hulpverlening aan deze doelgroep te verbeteren.

In deze training wordt aandacht besteed aan het vormgeven van diagnostiek en behandelingstrajecten voor mensen met problematisch middelengebruik én een verstandelijke beperking. In de training is aandacht voor kennis over beide afzonderlijke sectoren, de combinatieproblematiek, specifieke behandellijnen en het aanpassen van bestaande behandelingen. Ook is er aandacht voor het coachen van begeleiders in het omgaan van deze vorm van dubbeldiagnose problematiek.

Omvang cursus: De cursus omvat 3 bijeenkomsten van 6 uur exclusief pauze

Data: 30 oktober, 13 en 27 november 2018

Tijden: 10:00 uur tot 17:30 uur

Locatie: Cure & Care Development, Oude Oeverstraat 120, etage 3 te Arnhem.

Lunch: De lunch wordt verzorgd door de organisatie.

Docenten: **mw. drs. J.E.L. van der Nagel** is psychiater en opleider bij Tactus verslavingszorg, en consulent bij Avelijn. Binnen Tactus leidt ze het Kenniscentrum LVB en verslaving, waarbinnen zorg en behandeling, onderzoek, onderwijs en methodiekontwikkeling geïntegreerd worden uitgevoerd. Ze promoveerde in 2016 de epidemiologie van LVB en verslaving, en is (co) auteur van publicaties en methodieken voor mensen met een LVB en verslaving.

Mw. drs. Marion Kiewik is werkzaam als onderzoeker bij Avelijn, zorg voor mensen met een verstandelijke beperking en als gedragswetenschapper bij Ambiq, orthopedagogisch behandelcentrum. Avelijn en Tactus werken nauw samen op het gebied van onderzoek en zorg voor mensen met een lichte verstandelijke beperking met middelenproblematiek. Vanaf januari 2008 is de onderzoekslijn LVB en middelenproblemen ondergebracht bij het NISPA. Marion promoveert op het thema "preventie en behandeling bij mensen met een lichte verstandelijke beperking met middelenproblematiek".

Werkvormen: Casuïstiek, praktische oefeningen, literatuurbespreking, uitwisseling ervaringen.

Literatuur: Het boek 'Handboek LVB en verslaving' dat is geschreven door Joanneke van der Nagel, Marion Kiewik en Robert Didden. Uitgeverij Boom: ISBN: 9789024404940, winkelwaarde € 32,50

Projectcoördinator: Ellen van Braam (e.vanbraam@curecare.nl)

Accreditatie: is toegekend door: NIP en Registerplein
wordt aangevraagd bij: NIP K&J, V&V, VSR, SRVB en ABC1

Doelgroep: De workshop is bedoeld voor academisch en (post)HBO geschoolde medewerkers uit VG, GGz, verslavingszorg, forensische zorg, met een ruime praktische werkervaring met cliënten met dubbele of triple problematiek, waaronder:

- gedragswetenschappers (onder meer psychologen, orthopedagogen)
- artsen (onder meer verslavingsartsen, artsen verstandelijk gehandicapten, psychiaters)
- (para)medisch of sociaal-agogisch op (post) HBO-niveau opgeleide medewerkers (onder meer verpleegkundigen/verpleegkundig specialisten, socio-therapeuten, senior begeleiders, maatschappelijk werkers).

Opzet

In de cursus zal met name gebruik gemaakt worden van actieve werkvormen, om uitwisseling tussen cursisten te faciliteren. De eerste dag staat in het teken van het signaleren, bespreekbaar maken en in kaart brengen van verslavingsproblemen bij mensen met een verstandelijke beperking. Gedurende de dag kunnen deelnemers hun ervaringen uitwisselen, en kennismaken met nieuwe methodieken. Tijdens dag twee wordt nader ingegaan op mogelijke interventies voor het veranderen van middelengebruik of het beperken van schade door gebruik. Dit gebeurt door een theoretische inleiding, gevolgd door enkele rondes casuïstiekbespreking. Dag drie staat in het teken van terugvalpreventie en nazorg. Daarnaast stippen we het thema triple problematiek (LVB, verslaving en andere psychiatrische comorbiditeit) aan. Cursisten kunnen wederom advies en feedback krijgen voor hun eigen praktijkproblemen door een casus in te brengen.

Toelating

De training is bedoeld voor academisch en (post)HBO geschoolde medewerkers uit VG, GGZ, verslavingszorg, forensische zorg, met een ruime praktische werkervaring met cliënten met dubbele of triple problematiek, waaronder:

- gedragswetenschappers (ondermeer psychologen, orthopedagogen)
- artsen (ondermeer verslavingsartsen, artsen verstandelijk gehandicapten, psychiaters),
- (para)medisch of sociaal-agogisch op (post) HBO niveau opgeleide medewerkers (onder meer verpleegkundigen / verpleegkundig specialisten, socio-therapeuten, senior begeleiders, maatschappelijk werkers)

Doelstellingen

- Na afloop van de training beschikt de cursist over voldoende basiskennis en praktische vaardigheden om de zorg voor verstandelijk gehandicapten met middelen gerelateerde problematiek binnen het eigen vakgebied beter vorm te kunnen geven.

Uitgangspunten

- Bij de hulpverlening aan cliënten met LVB en verslaving zijn professionals uit verschillende sectoren betrokken. Vaak is er sprake van intensieve betrokkenheid van hulpverleners, maar (nog) onvoldoende integratie van zorg.
- Deze cursus geeft de gelegenheid onder leiding van ervaren docenten kennis en ervaring uit te wisselen met collega's uit verschillende sectoren en te oefenen in nieuwe technieken. De nadruk zal daarom ook liggen op actieve werkvormen, met inbreng van eigen casuïstiek. Basiskennis (zoals in de eerste hoofdstukken van het boek "Handboek LVB en verslaving") wordt als bekend verondersteld.
- Deelnemers wordt gevraagd zich op elke bijeenkomst voor te bereiden door het lezen van literatuur en het voorbereiden van een casus of opdracht.